

sokszorosított blanketták, amelyeken a név, az ingóságok, a terminus és a vételár helye várt csak kitöltésre, elárulták, hogy a kérdéses ügynökségek iparszerűen foglalkoznak kézizálog-kölcsönök szabálytalan folyósításával. A nyomtatvány megdöntötte azt a védekezést is, hogy csak nagy néha, barátságából segítettek zavarba jutott ismerőseiken ilyen föltételes eladás formájában. A hatóságok a nyomozás során megállapították azt is, hogy ezek a zugzálogházak valóddal kiuzsordozták a hozzájuk tévedő klienseket, akik leginkább a hónapvégi pénztelenséggel küzdő tisztviselők táborából kerültek ki. Az apró kölcsönök kamata sokszorosan meghaladta a szokásos bankamatot.

A város hatósága egyik-másik leplezett zugzálogháras ellen följelentést is tett a járásbírószágon. A járásbírószág nemrég tárgyalta le Kaiser Kálmán ügyét és iparendély nélküli kezálogzolgatásának gyakorlatában vétkezésnek mondva ki, ötszázötven korona pénzbüntetésre ítélte. Felebbezés folytán az ügy a törvényszék elé került, amely szombaton hozott ítéletet. A törvényszék a járásbírószág ítéletét helybenhagyta.

Az elítélt ügynök egyébként hatszázmillió koronás passzívával nemrégien kért kényszeregyezséget.

Ellesett párbeszéd.

Ünnepen lefeküdtem Ujszegeden egy bokorba, ezért még nem kell fogalmi adót fizetni, luxusnak se luxus. Félig álomba merített a madarak hangversenye, arra ébredtem, hogy beszélnek a közelben. Két asszony ült nekem háttal a padon. Széles hátuk volt, hatalmas és gömbölyű. Hát.

Most mit csinálnak? Feltűnés nélkül nem távozzatok, viszont kihallgatni sem akarom a titkukat. Elég ideje élnék, lehet eseményük elég. Maradtam és megfogadtam, hogy diszkrét leszek, ha olyasmit hallok. Párbeszédük azonban a közérdeké, azért át is adom a nyilvánosságnak.

— Nálunk már reggel negyed kilenckor kifogyott.

— Nálunk hétkor.

— Nagysádék bizonyára magasan vannak.

— Nem is olyan magasan, csak a harmadik emeleten.

— Így érthető. Mi az elsőn bérlünk, nálunk valamivel tovább tart. De a vállalatban nincs. Már én csak spórolok, a gyerekek úgy sem szeretnek mosakodni, az uram gyűlöli a vizet, jómagam inkább bekenem az arcom valami jófajta kenőccsel, — mégsem elég.

— Én azelőtt négykor keltem hajnalban és elkezdtem gyűjteni. Hétkor ugyanis férjem egészségügyi szempontból iszik egy pohárral. Azt akarom, mint gondos hitves, hogy akkorára legyen meg neki a mindennapi pohara. De csak ritkán sikerült.

— Ezt akarom elmondani. Tavaly egész másképp volt, akkor kilestem a döntő pillanatot és minden edényt megtöltöttem. A fürdőkád is, amit előbb kisuroltattam. Tetszik tudni, úgy sem használja nálunk senki. De az idén onnan se csorgott semmi.

— Csorgott! Ezt olyan szépen mondta nagysád.

— Igen, én szeretem a szavakat. Hát azt akarom elmondani, hogy az ember mindig szidja a várost, amiért nincs víz, hovatovább most rájöttem mindenre.

— Hovatovább? Ha szabad tudnom, hol művelte magát nagysád iskolailag?

— Svájcban. Ott a hovatovább nemzeti szállóige, hin Hotel-wort. Hát engedjen kibeszélni. Mi addig szidtuk a várost, míg minden felfedezve lett. Fiam, Nándorka, ugyanis már kora tavasszal elkezdte fosztogatni a régi ruhadarabokat. Ma tudtuk meg ezt, amikor a vízvezeték minden kis részét eltörni Nándorka, hogy ne jöhessen a víz. Az auszguszbá régi mellényeket dugott, amoda — tetszik engem érteni — egy barchett alsószoknyámat helyezte légmentesen, a fali mosdó csővébe gipszet öntött.

— Így neveljen föl az ember gyerekeit! Mert hogy őszinteséggel viszonyozzam nagysád bizalmát, drágalátos anyakamat, Fülöpke is le kell lepleznem. Nálunk színén felfedezve lett egy esemény. Fülöpke az apja nevében levelet írt a viztorony vezérigazgatójának, hogy megelégette ezt a virscafit, süssék meg, de mifelénk ne engedjenek több vizet. A hátralékot sem vagyunk hajlandók kifizetni, pukkadjanak meg. Fölfedezve úgy lett a dolog, hogy az uramat megbüntették hatósági köteget megsértéséért. Azóta mindent rendeztünk.

— Mink is.

— A beadványt visszavontuk.

— Mi a légmentesen meghuzódó barchett alsóból strandkosztümöt csináltunk a leányomnak, a mosdóból kiszedtük a gipszet.

— Fülöpke két pofontot kapott jobbról, hármat balról.

— Nálunk az egyformaság van divatban

Mi legyen a városi közkórház sorsa.

Az egyik szegedi lap június 11-iki számában a fenti cím alatt foglalkozik a közkórház egyetemeseítésével. A cikk tartalmával ugyan az illető lap sem ért egyet, mégis közli, minthogy „előkelő helyről” kapta.

Habár a közkórház egyetemeseítésének torz gondolatát Szeged városának egész társadalma, egy nagyon kis csoport kivételével, a szegedi sajtóval egyetértőleg elvetette, habár az ezirányú kísérleteket a népjóléti és közoktatásiügyi minisztérium több alkalommal visszautasította, a kérdés újra és újra felmerül.

Áldott emléktű dr. Boross József kórház-igazgató főorvos tragikus halála után várjuk, biztosra várjuk az újlagos támadást, de hittük, hogy megvárják, míg a fájdalom kissé enyhül, míg egy kicsit megülekszik a göröngy a frissen hantolt siron. S íme, egy hét sem telik el, a harc ujult erővel ismét megindul.

A harc ugyan könnyű és egyenlőtlen. A kórház fenntartása mellett áll Szeged egész társadalma, az igazság, a logika, már többzör közölt, a népjóléti minisztérium által is teljes mértékben méltányolt érveknek egész Nicolai.

Engedjessék meg nekünk, hogy a fenti cikkben felhozott „megdönthetetlen és előkelő helyről” mindenesetre szokatlanul erős kitételű, a gyengeséget nagyon is eláruló érveket megcáfolva, nyugodtan, higgadtan sorakoztasuk fel az ellenérveket, de kööltük most már azokat is, melyeket eddig elhallgattunk, amelyeket azonban e közlemény provokáló érvei akarva, nem akarva kiváltottak.

A cikk írója öt érvet sorakoztat fel. Az első és ötödik érvel, úgy hisszük, nekünk nem is kell foglalkoznunk, azok ugyanis megcáfolják egymást. Az első érvtlen a szüknek bizonyuló egyetemet akarja a kórházzal kibővíteni. Az ötödikben pedig a kórházat úgy építkezési, mint berendezési tekintetben oly alacsony nívójának tartja, hogy azt már sokáig fenntartani nem lehet! Elképzelhetetlen, hogy most, mikor új, végleges egyetemi épületek felállításáról van szó, mit akar ezen fenti tulajdonságokkal felruházott régi kórházról! Az egyetem szempontjából e régi épület igazán csak ténher volna, egyetemi célokra való átalakítása a célt messze felülmúló költségekkel járna. További provizorikus építkezésre kár minden fillérért! E „hiányos tudományos berendezésű és alacsony színvonalon álló” intézet — csodák-csodája — az egyetem ittléte előtt, de e mellett is megfelelt hivatásának. Igazolja ezt a talán Szegeden még soha nem látott példátlan nagyszámú gyógyult közönség, mely e kórház boldogult igazgatóját uolsó útjára kísérte. Való igaz, hogy dr. Boross igazgató-főorvos elhunyt nemcsak a kórházra, de az egész városra nagy csapás, nagyon nagy veszteség. A hatóság bőcsessége azonban bizonyára gondoskodni fog, hogy méltó utóddal váltse be helyét. De ott van a kórháznak még egész orvoskara, kik közül nem egy évtizedeken át állja helyét és az egyetem ittléte előtt is áldásos kulturális munkát végzett. Ez azonban az „előkelő” cikkíró előtt — úgy látszik — csak egy quante negligeable, hisz ezekről még említést sem tesz! A város hatósága azonban erkölcsi testület, melynél elképzelhetetlennek tarjuk, hogy a f. i. adaiuk magaslatán álló, köelesegtüket becsületesen, közmegelegetésre végző kórházi orvosi kar nagy eszméket hangoztató, de kicsiny érdekkört szolgáló célok kedvéért az utcára egyszerűen kidobja. A kíméletlen B-liszkodás kora lejárt!

A második érv a tananyag bővülését óhajtja a heveny megbetegedési esetekkel, melyek jelenleg a kórházban vétésnek fel. Ez anyagot az egyetem igazán egyszerű módon elérheti. Csak írjon át az egyetem a városi tisztifőorvoshoz, hogy a mentők az akut sérüléseket és mérgezéseket ezenul ne a közkórházba, hanem az egyetemi klinikákra szállítsák! Mily egyszerű meg-

mindkét oldalon.

— És nagysádéknál folyik most?

— Fenézik.

— Akárcsak nálunk. Azt hiszem, tulszigu-ruak voltunk a gyerekekkel. Végte, amiért nem szeretnek mosakodni...

oldás, csodálatos, hogy erre még nem jöttek rá! A kórház szívesen lemond ez esetekről, az egyetemnek pedig lesz tananyaga!

A harmadik érvt — a boncolási és kórboncolási anyagot illetőeg — az a szerény megjegyzésünk, hogy a cikkíró téved, erősen téved. Hajlandók vagyunk felélelezni, hogy e tévedése nem hangulateltetés, csak téves információ. A kórház halottait átadta és átadja az egyetemnek boncolás céljaira. Az egyetem ittléte előtt a kórháznak rendes prospekturája volt s csak egyes kivételes esetekben, a család ha ározott ellenzésére állt el a boncolástól. Ily kivételt tudunkkal az egyetem is megtesz és megtett számos esetben. A közkórház elsősorban gyógyintézet és nem adhat át az egyetemnek több halottat, mint amennyi van!

A negyedik érvt vonatkozólag már több alkalommal említettük, hogy Kolozsvár városa közvetlenül a háboru előtt új kórházat akart építtetni, mint-hogy a klinikák a kórházi ápolásra szoruló betegeket e helyezni nem tudták, az pedig közudomásu, hogy Pécs és Debrecen városa mennyire siratja az egyetem céljaira könnyelműen átadott kórházait. Debrecen már egy új barakkórház felállítását tervezi.

Tény, hogy a közkórház a város mostoha gyermeke volt a múltban és a jelenben is az. Ezen föltétlenül változtatni kell, a kórházkérdés a várospolitikája első, égető, megoldásra váró kérdései közé tartozik. A pótdadókérdés oly mumus, mellyel ma már a felvilágosított közönséget megrémíteni nem lehet. A közönség tudja jól, hogy az ország minden kórháza addig, míg pénzünk stabil nem volt, míg az árak napról-napra emelkedtek, az év elején készült költségvetés keretein belül meg nem maradhatott, mindenik közkórházat fenntartó törvényhatóság kénytelen volt kórháza részére előleget nyújtani. Hogy Szeged városa sem volt kivétel, ez csak természetes. Ma azonban a kórház költségvetésének keretei között boldogulni képtelen, a népjóléti minisztérium által megállapított napi ápolási díjak a kiadásokat valójában fedezik is. A kórházi hozzájárulást pedig az új törvény szerint, mint minden törvényhatóságnak, Szeged városának is beszedett adói arányában be kell a népjóléti minisztériumba szolgáltatni, akár megtartja a kórházat, akár az egyetemhez csatolja. E gondtól szabadulás nincs!

Természetes, hogy a kórház kellő karbantartása, kibővítese a városnak pénzébe kerül. De nem kerülne-e többbe, ha az egyetemhez csatolnák? Hisz a cikkíró maga mondja, hogy „a kórház úgy építkezési, mint hiányos tudományos berendezése tekintetében oly alacsony színvonalon áll, hogy azt sokáig fenntartani nem lehet”. Nem hisszük, hogy ezen valamit is változtatna az egyetemhez való csatolás ténye! A hiányokat ez esetben is, sőt tekintettel az egyetem különleges céljaira, fokozottabb mértékben pótolni kellene. S ki pótolná más, mint a város! Naiv embernek kell lenni annak, aki azt hiszi, hogy a kultúrának e célra egy fillére is van, hisz csak most lebegett füzet hiányában az egyetem léte fölött a zordon enyészet. S ki biztosít a jövőről? Persze tilán úgy gondolják egyesek, hogy

a város közönsége hajlandó lesz a megajánlottnál nagyobb áldozatra is,

ha kórházát az egyetem átvenné. Szeged városa az egyetem céljaira igen nagy, más városokat messze fölülmúló áldozatokat hozott. Haldatlan szerepre vállalkoznék, ki még több áldozatot kérni merészelne! Pedig a kórháznak egyetemeseítése igen nagy áldozat volna nemcsak az épület, berendezések, telekérték, de főleg a város közönségének közegészségügye szempontjából. Mert végre egyszer ki kell mondanunk:

a kórház egyetemeseítése egyet

jelent a város közönsége közegészségügyének monopolizálásával.

A gyógyítást kereső közönség most választhat és választ is az egyetem és közkórház között. Két ily közegészségügyi intézmény közötti nemes verseny úgy a fudománynak, mint a gyógyítást kereső közönségnek csak hasznára van! Így van ez a kis német egyetemi városokban is. A közkórház átvétele az egyetemnek csak egy teherként jelentene, ezért utasította vissza már több ízben a kultuszminisztérium is. Az átvétel csak megújuló konfliktusoknak és elégedetlenségeknek válnék szülőokává, mert bármilyen kikötésekkel is adná át a város kórházát az egyetemnek, bizony végérvényesen elvesztené a kórház felett való rendelkezés jogát. Pécs és Debrecen városának eseteiben bebizonyosodott, hogy

az egyetem autonómiájával szemben kikötésekkel célt elérni nem lehet.

De nem is kell oly messzire mennünk. Elég rámutatni a szegedi járványkórház esetére. A város t. i. az ujszegedi járványkórháznak a szerb megszállás elől megmentett anyagát a klinika fertőző osztályának kikötésekkel átadta, naivul hívén, hogy így most a járványkórház gondjaitól megszabadul. S mi történt? Minden kikötés ellenére az egyetemi járványkórház csak azt a beteganyagot veszi fel, mely momentán tanítási céljainak megfelel. A két év előtt fenyegető kiütéses tifusz fellépése esetén azok felvételét már eleve megtagadta. Így Szeged városa ujszegedi járványkórházát, melyet a szerbek részben szét-szedtek és elhurcoltak, sürgősen ismét rendbehozni és felszerelni volt kénytelen.

Az egyetem és a közkórház egymástól függetlenül egymást kiegészíti, a közkórház ugyszólván az egyetem tehermentesítője. Mi nem mondjuk, hogy az egyetem nem gyógyít, de elsősorban tanít, második feladata a tudomány továbbvittele és harmadsorban természetesen az előbbi két cél elérésére felvett beteganyagot gyógyítja is. S csak e önyére válik az egyetemnek, ha a tanítás céljaira alkalmatlan anyagot nem fell felvennie, vagy a már szükségelenné vált betegeit a közkórháznak továbbadhatja. A megcsonkított, 360 ágyról 160 ágyra redukált közkórház az ágyhiányt keservesen érzi, ha most még a csonka kórházat az egyetem céljainak megfelelően átalakítanak (tanári, asszisztensi, gyakoronoki szobák, laboratóriumok), az csak a jelenlegi férőhelyek erős redukciója mellett volna lehetséges.

Igy az ágy számaiban még jobban megkisebbitett beolvadt közkórház az egyetem minden jóakarata mellett sem volna képes „közkórházi” feladatát teljesíteni.

Ha ezen már többizben hangoztatott, de most a fent jelzett cikk provokáló határa alatt egyes részében világosabban kifejtett érveket ismét felhozuk, tettük ezt azért, hogy a közönség világosan ítélhesse meg, hogy érdekének és közegészségügyének mi fel meg jobban: ha az egyetem monopolizáló szuverén hatáskörébe kerül vagy, ha két egymástól független, egymással nemesen versenyző gyógyintézet áll rendelkezésére. A város a kórház egyetemeseítésével „gondjától” nem szabadul meg, ezzel úgy a város, mint közönsége csak veszíthet. Épp ideje volna már, hogy ez áldatlan kérdés, mielőtt még teljesen elmérgesítették, végre végérvényesen lekerüljön a napirendről.

Férfi és női divatcikkek

gazdag raktára

48 b

Pollák Testvéreknél

Széchenyi-tér 17. Csekonics-utca 6.

Szép egyenletes, piros színű

hornyolt (falzos) és hódfarku gépcserép

minden mennyiségben kapható a

Szegedi Keramit és Műteglagyárban (Bevárosi temető mellett.)